

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Learning Management by School and Community Project Based to Emphasis Creative Problem Solution to the Problems and Enhancement the Learning Achievement of Elementary Education Student Teachers, Chiang Mai Rajabhat University

ศศิธร อินตุน¹, พิมพาพัญ ทองกิ่ง²
Sasithorn Intun¹, Pimpapan Thongking²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงเป็นนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ บทเรียนการสร้างสรรค์โครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชนซึ่งมี 6 ขั้นตอนได้แก่ (1) ชั้นให้ความรู้พื้นฐาน (2) ชั้นกระตุ้นความสนใจ (3) ชั้นจัดกลุ่มร่วมมือ (4) ชั้นแสวงหาความรู้ (5) ชั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และ (6) ชั้นนำเสนอผลงาน และ แบบบันทึกการเรียนรู้ และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินโครงการ และแบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent

ผลการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาสร้างสรรค์โครงการได้จำนวน 9 โครงการ นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

¹ Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.25$)

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ โครงงานที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the learning management outcomes of school and community project based to emphasis creative solution to the problems, 2) study students' satisfaction to solution to the learning management by the school and community project based to emphasis solution to the problems. The sample were Purposive selected that were fifty-nine third year student teachers majoring in elementary education who enrolled the EED 3303 Elementary School and Community Relationship in the second semester of academic year 2018. The research instruments were 2 types. The first type was experimental instrument used in the study was lessons for creating elementary schools and communities relationship project and learning log including 6 steps: 1) giving prior knowledge, 2) motivating interesting, 3) grouping collaboration collaboration, 4) knowledge seeking, 5) summarization, and 6) presentation, 2) the instruments for collecting data were assessment form, achievement test, and the students' satisfaction questionnaire. The statistic for data analysis were mean, standard deviation and dependent samples t-test.

The results of the study were as follows:

1) The students teachers could created 9 projects. Students had higher average achievements scores than before study at.05 level of significance.

2) Students had a high satisfaction for studying by school and community project to emphasis creative solution to the problems in a total. ($\bar{X}=4.20$, $S.D.=0.25$)

Keywords: Learning management, school and community, learning achievement

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศที่ผ่านมาตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษากำลังประสบกับวิกฤตการณ์หลายประการ อาทิ ครูอาจารย์ส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีการเรียนการสอน

ที่เน้นการบรรยาย การจดบันทึก มุ่งเน้นการให้ความรู้รายละเอียดเนื้อหาสาระทางวิชาการในเวลานั้นรวดเร็วผู้เรียนไม่ได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ขาดการคิดวิเคราะห์และการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของคะแนน (นิภาพรรณเจนสันติกุล, 2554) ขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้

รับประสบการณ์จริงจากการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555) ที่กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ไม่ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยเกรงว่าจะทำให้เสียเวลาและสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตรผลทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสัมพันธ์ของวิชาที่เรียนกับโลกของความจริงและเห็นประโยชน์ของสิ่งที่เรียน ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้งนอกเหนือจากความรู้ในเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับแล้วผู้สอนยังต้องคำนึงถึงทักษะและความสามารถของผู้เรียนที่พึงจะได้รับและนำความสามารถนั้นไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันอีกด้วยอาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันไม่ได้เน้นความรู้ในเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียวเช่นอดีตแต่ยังต้องการให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ หรือเทคโนโลยีก็ตาม ดังนั้นในปัจจุบันผู้เรียนจึงต้องการทักษะใหม่ๆ เพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่การศึกษาจะมุ่งเน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้เกิดทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว

ดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริม

ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 ระบุว่าจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการและเทคนิคการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

โครงการเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่อยู่ในสังคมของแหล่งข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายและทันสมัยรวมถึงสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงได้และสามารถปฏิรูประบบผู้เรียนยุคใหม่ในสังคมไทยให้รู้จักสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนที่เรียกว่า การศึกษาดลอดชีวิต (Life-long education) (ลัดดา ศิลาน้อย, & อังคณา ตุงคะสมิต, 2553) การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อและหลักการปฏิรูประบบการเรียนรู้คือเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ จึงกล่าวได้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจชุมชน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนจึงเปิดโอกาสให้คิดวางแผนและลงมือศึกษาในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เน้นสภาพชุมชนจริง

มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) ได้กำหนดให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทั้งด้านความรู้ทฤษฎีและประสบการณ์จริงทำโครงการวิชาการในรายวิชาการปฏิบัติการสอนสาขาวิชาเฉพาะในสถานศึกษา ภายใต้การดูแลของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์โครงการวิชาการเป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนทำงานอย่างเป็นระบบโดยการคิด วางแผน ลงมือปฏิบัติ และเขียนรายงานผลการดำเนินงานด้วยตนเอง

ทักษะสำคัญที่จำเป็นในการทำโครงการคือทักษะการคิดซึ่งผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นทางเลือกในการออกแบบกิจกรรมโครงการจากผลงานวิจัยของ ศศิธร อินต๊ะ (2559) พบว่าการริเริ่มทำโครงการของนักศึกษาเริ่มจากการวางแผนแต่ขาดข้อมูลสารสนเทศประกอบการคิดในขั้นตอนแรก ดังนั้นจากประสบการณ์การทำวิจัยและการสอน และจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องคาดว่า การพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จะช่วยในการคิดหัวข้อเรื่องโครงการได้ดีเนื่องจากเป็นวิธีการที่มีขั้นตอนเป็นความคิดขั้นสูงก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่ ดังแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) เกี่ยวกับทักษะการแก้ปัญหาว่า “ทักษะการแก้ปัญหาเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนไทยเพื่อสามารถเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้มิใช่เพิกเฉยต่อปัญหา หนีปัญหาหรือแก้ปัญหาด้วยวิธีการไม่เหมาะสมจนเกิดผลเสียต่อตนเองหรือส่วนรวมได้และอาจพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมส่วนรวมได้” ดังนั้นในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีสถานการณ์และปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวัน ผู้เรียนจึงควรมีทักษะในการแก้ปัญหาและการแก้ปัญหานั้นควรเป็นการ

แก้ปัญหาที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปลูกฝังความคิดความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ผู้วิจัยรับผิดชอบสอนรายวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน เป็นรายวิชาเอกบังคับซึ่งอยู่ในหมวดวิชาที่พหุตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงในสถานศึกษา นำผลงานการฝึกมานำเสนอ สรุปเป็นองค์ความรู้ จากเนื้อหาวิชาที่มีความเหมาะสมเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ (Community-Based Learning) ว่าการเรียนการสอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนในบริบทแวดล้อมที่ตนเองเป็นอยู่ นำความรู้หรือ สารเนื้อหาเข้ามาเชื่อมโยงไปสู่สภาพชุมชน สังคม ดังที่ Owens and Wang (1996: 2-3) Beakley, Yoder, & West (2003: 1) & Jordaan (2007: 2) เสนอแนวคิดว่าการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์การเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการทำงาน ของนักเรียนที่ให้เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมจริงที่ไม่ใช่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากสภาพแวดล้อมและเกิดการเรียนรู้ผ่านการคิด การวางแผนการลงมือปฏิบัติจริง และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ของผู้เรียนกับชุมชนในด้านต่างๆ โดยเชื่อว่าทุกชุมชนมีต้นทุนทางความรู้ และทรัพยากรด้านการศึกษาซึ่งผู้สอนสามารถนำมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

รวมถึงการสร้างชุมชนเพื่อการเรียนรู้ไปในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาแนวคิดทางปัญญาและทักษะทางการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่พบในชีวิตประจำวันได้พร้อมทั้งเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ภายใต้บริบทและสถานการณ์จริงในสังคมของโลกปัจจุบันจึงส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรัก ความหวงแหนในชุมชน ท้องถิ่นที่อาศัยอยู่และมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษาให้เกิดองค์ความรู้จากการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงกับเนื้อหาวิชาส่งผลให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำหน้าที่ครูในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นปีที่5หรือการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตรวมถึงสามารถนำความรู้นั้นไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันเกิดเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้และกระบวนการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ด้านเนื้อหาจากคำอธิบายรายวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงเป็นนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EED 3303 ภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 59 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยมีตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานของคุชกุ โยเหลาและคณะ (2557) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ชั้นให้ความรู้พื้นฐาน 2) ชั้นกระตุ้นความสนใจ 3) ชั้นจัดกลุ่มร่วมมือ 4) ชั้นแสวงหาความรู้ 5) ชั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และ 6) ชั้นนำเสนอผลงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชา EED3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2561-มีนาคม 2562 ใช้สถานที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่เรียนและนำเสนอผลงาน ส่วนการศึกษาค้นคว้าลงมือปฏิบัติกิจกรรมโครงการจะใช้สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา EED 3303 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน ในภาคเรียนที่ 2/2561 จำนวน 59 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ บทเรียนการสร้างสรรค์โครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน และ แบบบันทึกการเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสถานศึกษา กับชุมชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้/กิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแบบทดสอบและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากรายข้อตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.70 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 2) แบบประเมินโครงการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับมาจากแบบประเมินโครงการ Self-Evaluation and Peer Review with Objective Criterion (Bethany A. Clark, 2017) ให้นักศึกษาประเมินตนเอง ประเมินโดยเพื่อน และผู้สอนประเมินโดยประกอบด้วยประเด็น: แนวคิดในการพัฒนาโครงการและการแก้ปัญหา การให้คำแนะนำในการทำโครงการในเชิงบวก ยอมรับความคิดเห็นเห็นการวิพากษ์วิจารณ์การทำงาน แสดงความพยายามในการทำโครงการให้ประสบความสำเร็จ

สรุป: การทำโครงการในครั้งนี้ได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนจนงานสำเร็จลุล่วงด้วยดีมีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 5 ข้อ ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน 3) แบบวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับครอบคลุมด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา สื่อการเรียนรู้อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลจำนวน 16 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย ขั้นการทดลองภาคสนามตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (α - Coefficient) เท่ากับ 0.77

การเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาทั้งในและนอกชั้นเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1) ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2) จัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนบทเรียนการสร้างสรรค์โครงการความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชนโดยผู้วิจัย และวิทยากรจากสถานศึกษาตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จำนวน 6 ขั้นตอนได้แก่ 1) ชั้นให้ความรู้พื้นฐาน 2) ชั้นกระตุ้นความสนใจ 3) ชั้นจัดกลุ่มร่วมมือ 4) ชั้นแสวงหาความรู้ 5) ชั้นสรุปสิ่งที่เรียนรู้ และ 6) ชั้นนำเสนอผลงาน ใช้ระยะเวลาในการทดลองครั้งละ 2 ชั่วโมงจำนวน 14 สัปดาห์โดยมีการแบ่งกลุ่มทำโครงการตามความสนใจของนักศึกษานำเสนอโครงการในชั้นเรียน

3) ทดสอบหลังเรียนและสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้น

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยใช้แบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ 4 ด้านจำนวน 16 ข้อ นำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้มาคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ โดยใช้สถิติ t-test Dependent
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินโครงการและให้นักศึกษาประเมินตนเอง ประเมิน

โดยเพื่อน และประเมินโดยผู้สอน นำคะแนนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1977, 190)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลวัดความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นำคะแนนมาคำนวณหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของเบสท์ (Best, 1977,190) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย	ระดับความพึงพอใจ
4.50 - 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	น้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ พบว่านักศึกษารับรู้โครงการได้จำนวน 9 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินตนเอง (\bar{X} =4.37, S.D.=0.54) ประเมินโดยเพื่อน (\bar{X} =4.22, S.D.=0.67) และประเมินโดยผู้สอน (\bar{X} =4.28,

S.D.=0.76) นำมาเทียบกับเกณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบความรู้หลังเรียน (\bar{X} =19.27, S.D.=2.26) มีค่าสูงกว่าก่อนเรียน (\bar{X} =14.36, S.D.=2.06) และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน (n=59)

ผลสัมฤทธิ์	\bar{X}	S.D.	D	df	t	P
ก่อนเรียน	14.36	2.06	4.92	58	17.23	0.05
หลังเรียน	19.27	2.26				

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชน เป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (n=59)

ที่	รายการสอบถาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
	1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน	4.56	0.62	มากที่สุด
	1.2 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น ฝึกปฏิบัติจริง อภิปรายกลุ่ม นำเสนอผลงาน เป็นต้น	4.27	0.78	มาก
	1.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิดและการตัดสินใจ	4.10	0.88	มาก
	1.4 บรรยากาศการเรียนรู้ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.10	0.88	มาก
	1.5 ทำงานเป็นทีมส่งผลดีในหลายด้าน เช่น มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา และมีสุขภาพจิตดีขึ้น	4.19	0.82	มาก
	1.6 กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต่อเนื่องกันทุกกิจกรรม	3.95	0.80	มาก
	1.7 ช่วยให้ทำงานได้อย่างเป็นระบบและรอบคอบ	4.15	0.74	มาก
2	ด้านเนื้อหา			
	2.1 ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและชัดเจนขึ้น	4.03	0.81	มาก
	2.2 เนื้อหาวิชาที่ทำโครงการตรงกับความสนใจ และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง	4.29	0.74	มาก
	2.3 มีการบูรณาการความรู้ที่เรียนจากวิชาอื่นมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน	4.17	0.79	มาก
3	ด้านสื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้			
	3.1 โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และห้องปฏิบัติการที่มีความพร้อมต่อการจัดกิจกรรมทำให้นักศึกษามีความสะดวก สนุกสนานในการเรียนรู้	3.98	0.88	มาก
	3.2 สื่อมีความเหมาะสมและพอเพียงกับ ความต้องการของนักศึกษา	4.25	0.78	มาก
	3.3 สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายเป็นกันเอง	4.12	0.83	มาก
4	ด้านการวัดและประเมินผล			
	4.1 ใช้การวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง	4.25	0.84	มาก
	4.2 ใช้วิธีประเมินที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน	4.44	0.68	มาก
	4.3 ใช้การสะท้อนคิดหลังการทำโครงการแต่ละขั้นตอน	4.32	0.78	มาก
	โดยรวม	4.20	0.25	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่านักศึกษาให้ความสนใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}=4.56$, S.D.=0.62) รองลงมาได้แก่ด้านการวัดและประเมินผลใช้วิธีประเมินที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.68), ใช้การสะท้อนคิดหลังการทำโครงการแต่ละขั้นตอน ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.78) ,และด้านเนื้อหาวิชาที่ทำโครงการตรงกับความสนใจ และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.74) ตามลำดับ

อภิปรายผล

นักศึกษาสังเคราะห์โครงการได้จำนวน 9 โครงการ มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินโครงการของนักศึกษาแต่ละกลุ่มโดยประเมินตนเอง โดยเพื่อน และโดยผู้สอนเมื่อเทียบกับเกณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบความรู้หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการตามขั้นตอนของคุชกุ โยเฮลาและคณะ (2557) มาใช้เนื่องจากมีขั้นตอนที่ชัดเจนเหมาะสมเริ่มจากการให้ความรู้พื้นฐานการทำโครงการ กระตุ้นความสนใจผู้เรียน มีการทำงานเป็นทีม มีกระบวนการเสาะแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ได้นำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้พร้อมทั้งผลงาน รวมทั้งแนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญโดยผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหา

วิชาผ่านกระบวนการสืบเสาะค้นหาข้อมูลอย่างลุ่มลึกลงไปในช่วงที่ตนสนใจ ได้ลงมือปฏิบัติ ทาวิธิการเรียนรู้และเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทำให้ได้ฝึกคิดแก้ปัญหาผ่านกระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้รับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นระหว่างกลุ่มทำให้มีการทบทวนและสะท้อนกลับมีการซักถามประเด็นที่สงสัยในขณะที่กำลังทำโครงการหรือการนำเสนอทำให้มีโอกาสทบทวนถึงความรู้ที่ได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบ้างและสะท้อนความรู้ออกมาผ่านการตอบคำถาม นอกจากนี้ นักศึกษามีการแสดงพฤติกรรมอื่นๆ ระหว่างการทำโครงการ เช่น แสดงความกระตือรือร้น ความอดทน มีความเอาใจใส่ และขยันหมั่นเพียร เป็นต้น (ลัดดา ภูเกียรติ, 2552 และวัฒนา มัคคสมัน, 2554 ทิศนา ชามมณี, 2556, สุคนธ์ สิ้นธพานนท์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร ศรีจันทร์ (2560) ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากนักศึกษาได้เลือกเรื่องที่ศึกษาตามความสนใจของตนเอง ทำให้ทำโครงการได้อย่างอิสระรวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษา ทำให้นักศึกษาสามารถวางแผนการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์ประเด็นปัญหาหรือเลือกหัวข้อที่จะศึกษา การเขียนโครงการ การนำเสนอโครงการ ศึกษาดูงาน การได้รับการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆ และอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ มีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการ ซึ่งเป็นการติดตามการดำเนินงานเป็นระยะๆ ทำให้นักศึกษามีความพร้อมที่จะไปศึกษาดูงาน และไปศึกษา

ดูงานตามแผนที่วางไว้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักศึกษาได้ค้นหาสาเหตุของปัญหาเพื่อให้ได้ปัญหาที่แท้จริงและได้ค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ทำให้เกิดองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียนด้วยตนเองเพราะได้มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญได้ทบทวนความรู้ประสบการณ์เดิมที่ตนเองมี ได้ระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนในกลุ่ม ได้สืบค้นความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ ตำราเรียน หนังสือ เอกสารต่าง ๆ และอินเทอร์เน็ตรวมทั้งผู้สอนกระตุ้นความสนใจโดยการให้ควิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในปัจจุบันเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหา ใช้การตั้งคำถามกระตุ้นหาคำตอบของปัญหาให้ได้มากที่สุด ให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสมาชิกในกลุ่มตามความสมัครใจ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นร่วมกันอย่างอิสระ ผู้สอนพยายามสังเกตและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นโดยไม่มีการตัดสินความคิดเห็นว่าถูกหรือผิด ให้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นกันอย่างมีเหตุผลดังที่ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) กล่าวถึงวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุดคือกระบวนการกลุ่มที่สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้พูดคุย อภิปรายร่วมกันและได้ร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยในประเด็นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอาจเนื่องมาจากการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจากทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Theory) มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นกระบวนการลงมือกระทำ (Active Process) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ความรู้ต่าง ๆ จะถูกสร้างด้วยตัวผู้เรียนเองโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับมาใหม่ร่วมกับข้อมูลหรือความรู้

เดิมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งประสบการณ์เดิมมาสร้างความหมายในการเรียนรู้ของตนเอง ประสบการณ์ของผู้เรียนจะถูกนำมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและมีผลต่อการสร้างความรู้ใหม่ แนวคิดใหม่หรือการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากการร่วมมือกันแก้ปัญหาโดยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ 5 ประการ (สุมาลีชัยเจริญ, 2557) โดยเฉพาะประการที่ 5 ในเรื่องการร่วมมือกันแก้ปัญหา (Collaboration) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่นเพื่อขยายมุมมองให้แก่ตนเองการร่วมมือกันแก้ปัญหาก็จะสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการคิดไตร่ตรอง เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ ได้สนทนาแสดงความคิดเห็นของตนเองกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังเป็นส่วนสำคัญในการป้องกันและปรับโมเมนต์ที่คลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่เรียนรู้

ประเด็นที่ค้นพบจากการนำเครื่องมือประเมินโครงการ Self-Evaluation and Peer Review with Objective Criterion (Bethany A. Clark, 2017) มาปรับใช้ในการประเมินโครงการของนักศึกษาแต่ละกลุ่มด้วยตนเอง ประเมินโดยเพื่อนและประเมินโดยผู้สอนซึ่งผู้วิจัยสังเกตจากการใช้แบบประเมินพบว่ามีการประเมินจำนวน 5 ประเด็น ประเด็นคำถามชัดเจน เข้าใจได้ตรงกันระหว่างผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินซึ่งผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมากความสอดคล้องกับผลการวิจัยของทิพย์วิมล วงแก้วหิรัญ (2558) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ยุทธศาสตร์ สะท้อนอภิปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทราขึ้นตอนที่ 6 การวางแผนต่อยอดองค์ความรู้ด้วยโครงการการเรียนรู้แบบใช้ชุมชน

เป็นฐาน (Plus Community Based Project) ใช้วิธีการวัดและประเมินผลการนำเสนอโครงการของนักศึกษาในชั้นเรียนได้สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานตามแนวคิดของ Bedri, Frein & Dowling (2017: 13-16) ได้เสนอแนะเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ประกอบด้วยการนำเสนอด้วยปากเปล่า (Oral assessment) เป็นการประเมินเพื่อสังเกตผู้เรียนในการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่ได้เรียนรู้ รวมถึงการประเมินความเข้าใจและทักษะการนำเสนอของผู้เรียน ในระหว่างการนำเสนอผู้สอนสามารถให้ข้อเสนอแนะในทันทีเมื่อพบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนพร้อมทั้งเติมเต็มความรู้ให้กับผู้เรียนด้วยเป็นการประเมินตามสภาพจริงโดยครู ชุมชนและผู้เรียนประเมินร่วมกันใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายซึ่งจะสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยเน้นการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ($\bar{X}=4.56$, $S.D.=0.62$) รองลงมาได้แก่ด้านการวัดและประเมินผลใช้วิธีประเมินที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X}=4.44$, $S.D.=0.68$), ใช้การสะท้อนคิดหลังการทำโครงการแต่ละขั้นตอน ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.78$), และด้านเนื้อหาวิชาที่ทำโครงการตรงกับความสนใจ และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ($\bar{X}=4.29$, $S.D.=0.74$) ตามลำดับอภิปรายผลว่าทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริมการทำงานกลุ่ม ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนแก้ปัญหา และได้อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้นำเสนอผลงาน

ได้สื่อสารความคิด ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียดเกี่ยวกับการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงมีความสุขกับการทำกิจกรรมได้เรียนรู้เนื้อหาจากสถานการณ์ในชีวิตจริง เช่น ชาวที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ชาวการศึกษาเนื่องจากนักศึกษาได้เรียนรู้ ทบทวนและฝึกปฏิบัติด้วยตนเองทำให้มีโอกาสในการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติมากยิ่งขึ้นตามความต้องการแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร ศรีจันทร์ (2560) พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบโครงการของ วัฒนา มัคคสมัน (2551) ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างลุ่มลึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่ศึกษา โดยให้เขาได้สังเกตอย่างใกล้ชิดจากแหล่งความรู้เพื่อค้นพบคำตอบในการจัดกิจกรรมตามวิธีการของเขาเอง เมื่อพบคำตอบก็นำความรู้ที่ได้มาเสนอในรูปแบบต่างๆ โดยนำเสนอต่อเพื่อน ครูผู้ปกครองทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จส่งผลให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ดีได้รับการฝึกและพัฒนา ทักษะการคิด ทักษะการค้นคว้า ทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานอย่างเป็นระบบ ทักษะทางสังคมทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ได้เรียนรู้จากประเด็นที่ต้องการรู้และได้ทำกิจกรรมเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์วิมล วงแก้วทิพย์ (2558) พบว่านักศึกษาทุกคนมีความเห็นว่าการเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอน KWPM Plus Community Based Project ทำให้เกิดทักษะการสืบค้นข้อมูล เห็นประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน มีจิตสำนึกร่วมอนุรักษ์องค์ความรู้ในชุมชน พัฒนาทักษะการตั้งคำถาม

พัฒนาทักษะการสรุปองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะการวางแผนในระดับมาก ส่วนทักษะการกำกับตนเองในการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1.1 ควรมีการศึกษาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานโดยใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริง

1.2 ควรทำวิจัยเรื่องปัจจัยการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลสำหรับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

1.3 การวิจัยครั้งนี้ได้นำวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานไปใช้กับนักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษาที่เรียนนิวิชาชีวะครูในกลุ่มวิชาเอก ดังนั้นควรทบทเรียนดังกล่าว ควรนำไปใช้กับนักศึกษารุ่นต่อไปที่เรียนวิชานี้แล้วนำผลที่ได้จากการใช้มาพัฒนาบทเรียนให้มีความเหมาะสมมีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 การวิจัยครั้งนี้พบปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการทำโครงการคือการที่คณะครุศาสตร์มีโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในเครือข่ายที่มีคุณภาพให้ความร่วมมือในการพัฒนานักศึกษาโดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู และบุคลากรในโรงเรียนร่วมกันให้ความอนุเคราะห์ให้ค่าปรึกษาแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานของนักศึกษาส่งผลให้การทำโครงการประสบความสำเร็จด้วยดี

2.2 ผู้สอนสามารถนำขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบใช้โครงการที่ใช้โรงเรียนและชุมชนเป็นฐานไปประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับชั้น โดยปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.3 ผู้สอนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน

2.4 ผู้สอนควรใช้เนื้อหาที่เป็นสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงทั้งในสถานศึกษาและชุมชน เช่น ข่าว หรือเหตุการณ์ที่เป็นสถานการณ์ในปัจจุบันเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2555). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา (5 ปี).

ทิพย์วิมล วงแก้วหิรัญ. (2558). การศึกษาและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ ยุทธศาสตร์สะท้อนอภิปัญญา ร่วมกับการเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 15(2): 130-139.

- ทศนา แชมมณี (2556). *ศาสตร์การสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2554). อ้างใน นธี เหมมันต์ และอภิรักษ์ ลิริรัตนจิตต์ (2558). *การเรียนรู้ การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับอุดมศึกษาที่สัมพันธ์กับ TQF*. สืบค้น 19 สิงหาคม 2562 จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9580000022950>
- ลัดดา ศิลาน้อย และอังคณา ตุงคะสมิต. (2553). *เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง การพัฒนาการเรียน การสอนด้วยโครงการ*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลัดดา ภูเกียรติ. (2552). *การสอนแบบโครงการและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน: งานที่ครูประมททำได้*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2554). *การสอนแบบโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระบุทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอลที-เพรส.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสด ศีรสมิตต์.
- ทศนา แชมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศศิธร อินต๋น. (2562). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานที่ส่งผลต่อการสร้างองค์ความรู้และผล การเรียนรู้วิชา ED 3802 การศึกษาสังเกตและการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา 2 ของนักศึกษา สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *วารสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยรังสิต*, 13(1): 113-128.
- ศิริพร ศรีจันทร์. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิชาการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษาสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(1): 127-139.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2558). *การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: 9119 เทคนิควินดิง.
- สุมาลี ชัยเจริญ. (2557). *การออกแบบการสอน หลักการ ทฤษฎี ผู้การปฏิบัติ*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Bedri, F.R. & Dowling, G. (2017, December 18). Community-based learning: A primer. *Irish Journal of Academic Practice*, 6(1), Retrieved on June 14, 2018, from <https://arrow.dit.ie/ijap/vol6/iss1/5>.
- John, W.B. (1997). *Research in education*. New Delhi: Prentice Hall of India Private Limited.
- Chareonwongsak, K. (2013). *The creative thinking*, Access on 15 January. Accessed via www.bb.go.th/information/speech/new_book/.

Owens, T.R., & Wang, C. (1996). *Community-based learning: A foundation for Meaningful Educational reform*. Retrieved from: www.nwrel.org/scpd/10/t008.html “Why Teach with Project-Based Learning?: Providing Students With a Well-Rounded Classroom experience” [Online]. Access on 14 June 2015, from <http://www.edutopia.org/project-based-learning>.